

קריאתו של הדין

מגילת יואל

עשה דאורייתא (ב), אך העושה שום זכר יהיה מה שיהיה עכ"פ
ביום אחד מימי חנוכה ואפי' לא הדליק נרות ולא שלח מנוח
בפורים וכדומה אינו אלא עבדין דרבנן. ואפשר קריאתה הלל ומגילה
הוא ק"ו דאורייתא לומר שירה, כמו שליוה בפסח לספר יליאת
מלרים פכה ה"ג ממות לחיים הייב לומר שירה פכה דוקא. וה"כ
היה יולדק קלח דברי פה"ג שהאריכו בו רמב"ם ורמב"ן (בשערים)

היה ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות
נתבאו להם לישראל ולא פתחו ולא הותירו
על מה שכתוב בתורה חוץ ממקרא מגילה
מאי דרוש אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי
יהושע בן קרח (ה) ומה מעבדות לחירות
אמרי' שירה ממיחה לחיים לא כל שכן אי
הכי הלל נמי נימא (ג) לפי שאין אומרים
הלל על גס שבחצה לארץ יציאת מצרים דגס
שבחצה לארץ היכי אמרינן שירה כדחגיג
עד שלא נכנסו ישראל לארץ הנכשה כל
ארצות לומר שירה משנכנסו ישראל לארץ
לא הנכשה כל הארצות לומר שירה רב
נחמן אמר קרייתא זו הלילא (ה) רבא אמר
בשלמא הנה הללו עבדי ה' ולא עבדי

פרעה אלא הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחרות אבתי עבדי אחרות אנן

מגילת יואל

מנחתם לפרעה
בליאת מלרים אמרו שירה על הים:

מגילת יואל

[י"ד ע"א] דבר ידוע הוא שאין אומרי
הלל בפורים. אבל טעם מניצתו נחלקו עליו
בגמרא. והוא שאחד מהם אמר שקריאתה זו
היללה. ונראה לי לטעם זה שאם היה במקום
שאין לו מגילה. שקורא את ההלל. שהרי לא
נמנעה קריאתו אלא מפני שקריאת המגילה
במקומו. ומכל מקום טעם אחר נאמר בה
בגמרא. והוא מפני שעדיין עבדי אחרות היו
ולא יצאו מעבדות לחירות. ואין לשון עבדי יי
נשל אלא בנס שאפשר לומר בו עבדי יי לבד.
בגן גס של מצרים עבדי יי ולא עבדי פרעה.
אבל בזו עדיין עבדי אחרות היו. ולטעם זה
אף מי שאין בידו מגילה אינו קורא את ההלל.
וראשון נראה יותר.

מגילת יואל

ד' דין ג'. אין קוראין בו הלל. הנה המליך נפסקו דיש דף ט"ו כתב
ולטעם קריאתה זו הלילה אם אין לו מגילה יאמר הלל ולטעם אבתי
עבדי אחרות חף שאין לו מגילה ל' יאמר הלל ולטעם נראה יותר
פכ"ד. ופסתמות דברי הפוסקים פסקו ואין בו הלל לעולם וטעמה
דדנא הוא דאמר אבתי עבדי וכו' ולטעם זה לעולם אין לאופרו והלכה
כדנא דהוא נחלה ומה גס לפי גירסת הרי"ף והרא"ם והר"ן דברים
פסקו לה דנא וכו' דקאמר לה נודך חתקתה ולא חתיו עליה וחי
הלכתה נוחתים:

מגילת יואל

ולסיים בנחמך אומר מ"ש לפיל דקביעה
יום מועד ביום פשיית נס הוא ק"ו דאורייתא, ולפכ"ד
לפי' יום פורים וימי חנוכה דאורייתא הם, אך מה לעשות בכס
אם לעשה מנוח או להדליק נרות או לעשות זכר אחר זכו דרבנן.
והעובר ואינו עושה שום זכר לימי חנוכה ופורים פוגר על מנוח

מגילת יואל

דף כ"ב ע"א פקולס ככוכה וכחצי ל"ל דנקט לשון פקולס דשיד
בדאורי' כמ"ש חוס' לסודות נחן דנסי וסדלקס נרות
נעלס לאו דאוריית' מ"ע חנוכה גופי' וכל י"ע סקנזעים על נסיס
דאורייתא כינסו כדעה פה"ג דהלל ומגילה ומנוכה דאוריית' ופליגי
בזו רמב"ם ורמב"ן ב' המלוה בשכרש החלשון סוף חשוכה א' וספדנס
ג' ע"ש ולפע"ד לאו יפלא כלל לומר דק"ו דילפי' פ"ק דמגילה דאורייתא
היא השתא משיעבוד לגאולה אמרי' שירים מתיחה לחיים לא כ"ס נעלס
מ"ע דאוריית' לקצוע יום על כל כס אלא שמכירים קצתו מה לעשות
בו מעין סמאלרע בזו לקרוא מגילה ולשלות מנוח וזוה לומר הלל ולסדליק
נרות נעלס עיינו דאורייתא ופירושו מדרבנן:

מגילת יואל

מגילת יואל

תנאדבי רבי הויא מרבי חייא בהלל יובמגילה
מדו שפסיק (א) אמרינן ק"ו ק"ש דאורייתא פוסק
הלל דרבנן מבעיא או דלמא פירסומי ניסא
עדיף א"ל פוסק ואין בכך כלום

מגילת יואל

מגילת יואל

" בעידנא זמרחיש לזו ניטא. פי בשעכ שאירפ
כנס, ולא ביום כהוא בכל שנה, חזק אין
לו עיקר זמריה אלא מדרבנן. וכיוונו שפרשיי מגילה ד'
ייד על הא דחניי שכנזיאים לא פתחו ולא הותירו על
מה שכחוב בחורה אלא מקרא מגילה בלבד, מאי דרוש
אריה ב"א אריי בן קרחא ומכ מעבדות לחרות אמרינן
שירה מתיחה לחיים לכש"כ, ופרשיי שירה על הים,
וכרי און מזוכ לומר שירח הים בשביעי ש"פ בכל שנה,
אלא הק"ו הכי כשם שמשה וישראל אמרו שירח באותו
שנה, כ"י למדו מק"ו בשעכ שילאו ממות לחיים באותו
שנה. וכוא ק"ו גמור לא כמשי"כ המזרחי שעל הקמ"ג
הי מגילה, ועי' מש"כ ק"י אוח אי בק"ד. וברכש שמות
פי כ"ג אי ויאמרו לאמר נכח אומרים לבנינו ונניחם
לנניחם שוכיו אומרים שירח לפניך כשירח הזאת בשעכ
שחעכ להם נקיס. וכ"ז אינו אלא בשעכ הנס ס. ולא
כגאון טורי און שכי דלא כפרשיי אלא שאמרו הלל
על שחיטה הפסקה, ואי בפסקים פי ע"פ שחקנו לומר
הלל על כל זרע, וליחא דכלילא מזרחא שקצשו לומר
על שחיטה הפסקה בכל שנה כמו במלרים, אינו אלא
מפרטי מנוח הפסקה, ומי שאין לו פסקה גס הלל ליבא,
וכ"י בזכ"ז הלל כהנוד מדרבנן, אלא אי"א ללמוד אלא
מפירח הים שנאמר בפ"ע. וכ"י אי"כ מאי משני בש"ס

במגילה שם על קריאת המגילה לדורות, וברי אין בזה ק"ו, הא ל"ק ואדרבה בזה מובן הא דחי שם נדי ד' שאמרה אסתר קבעונו לדורו ולא לנו עד שמלאו רמו מכ"ח, ואמאי לא זכרו מק"ו, אלא ודאי כל מה שאמרה ברכ"ק לקרות ביינו באותו שנה ונחחדש ע"י נביאים שבניכס מק"ו לקרות בכל ישראל, אבל לדורות אינו אלא מדרבנן, ומכ"מ לא מיקרי שהוסיפו מ"ע, כיון שכבר עיקרה יש מכ"ח. וחדע שהרי חפלה מדרבנן, והנביאים

קבעו לישראל בלרוף כוכ"ג,
ודוד ודניאל קבעו חובה
לעצמם, אלא כיון שטיקרה
מכ"ח ל"מ לשיטת הרמב"ם
שכי מלוב להחפלה בכל יום
פעם אי מכ"ח, ואפי' להרמב"ן
מכ"מ מלוב להחפלה בעת
לרב וכמשי"כ הרמב"ם ריש
הי חטניה, ועי' מש"כ הרמב"ן
בסכ"מ נט"ה, ומש"כ הוסיפו
חכמים וקבעו לדורות ג'
חפלות וכ"כ כיון שטיקר
הודי על הנס מק"ו, שוב
מנו חכמים לקבוע מלוב
דכודי לדורות. וממילא דבר
נובן דמלות חנוכה ג"כ
באותו שעה כי מכ"ח
והשחא הוא דרבנן. ולא
כמש"כ הגאון ולדיק חחס
סופר יו"ד ק"י רל"ג דקביעת
יום נועד על הנס לעולה
מכ"ח ומק"ו דגאולה ילדים,
וגם כלל דחנוכה מכ"ח כמו
בגדה דפקח, ולא נראה כלל,

דאי"כ הואך בטלו מגילת חטניה ונשכחו אותם הימים ממנו, אלא עיקר חנוכה ברכ"ז מדרבנן. ~~ו~~ וכי מצואר בלשון
רמב"ן בסכ"מ שורש א', בכשפטו עם הרמב"ם ז"ל, והסכים להבדיל דהלל דחג דאורייתא כי ברכ"ל בשני ממקי
ברכות אמרו בכלל ובמגילה מכו שיפסיקו כי הלל דרבנן לכש"כ כו', וזה מראה שהוא מדבריהם. אבל אפשר שעל
ימי חנוכה ועל ימים שאין יחיד גומר בהם את הכלל נאמר כו', הרי מצואר בדבריו. ~~ו~~ וראיתי בקי
כמאירי חי מ' מגילה, שאם אין לו מגילה צפורים חייב לקרות הכלל למ"ד במגילה שם ד' י"ד ולכתי אין
אומרים כלל צפורי משום דקריאתה זו הילולא ולא נזכר חידוש זה בפוסקים. ולעני"ד יש השוכח דכיון שטיקרו
בכ"ז אינו אלא מדרבנן, אין לנו אלא מה שהקנו, וכל שקלא וטריא דכש"ס אינו אלא על עיקר החקנה למח לא
חקנו למד כלל, ופכשיו שלא נחקן מאחה טעם שהוא שוב אין לנו לומר כלל. חדע דלמ"ד כטעם שלא חקנו
לומר כלל טעם דאכתי עבדי החשורש אנו, וכי בנית שני בשעה שהיו שפוי משעבוד לגמרי, כיו אומרי כלל
צפורים, אלא ודאי אין לנו אלא מה שהחקינו אז, וכבר השיגו בקי ברכי יוסף ובפמ"ג ק"י חר"ג עלה דכמאירי.